

a Kisebbségi Kérdések Európai Központját

A Kisebbségi Kérdések Európai Központja (*European Centre For Minority Issues*), de leginkább a rövidítésként használt ECMI néven vált ismertté.

A fiatal intézmény attól különleges, hogy két szomszédos állam kormányának döntése és finanszírozása alapján jött létre, egy olyan kérdés kezelésére, amely éveken keresztül komoly feszültségek forrása volt a két állam között. A Német Szövetségi Köztársaság és a Dán Királyság kormányai ugyan vállalták az intézet védnökségét, de érintetlenül hagyták függetlenségét, és biztosították semlegessége feltételeit.

A Központ működésének helyszíne is jelkép-értékű: Flensburg olyan többszáz éves határmenti városka, amely hol Dánia, hol Németország része volt, s meglehetősen viharos múltat tudhat maga mögött. Lakossága ma is kevert, itt él a németországi dán kisebbség a legnagyobb lélekszámban.

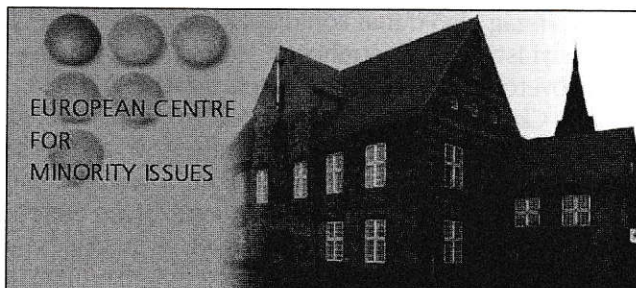
A kisebbség-többség viszonya a század végére itt, modell-értékűvé vált. Flensburg az a város, ahol büszkén leng a dán lobogó, és a német többség is szívesen küldi csemetéit a kisebbségi dán iskolába.

Az ilyen légkör ideális körülményeket teremtett egy, az európai kisebbségi problémákat követni és elemezni szándékozó intézet számára. Az ECMI feladatául az európai interdiszciplináris kutatások folytatását, a kisebbségi-többségi viszony különböző dimenzióinak feltárását szabták. A négy alkalmazott tudományos munkatársnak céljaul tűzték ki, hogy járuljanak hozzá az interetnikai kapcsolatok fejlődéséhez Nyugat- és Kelet-Európa olyan területein, ahol etnikai feszültségek léteznek és konfliktusok generálódnak.

A tudományos munkatársi gárda nem túlzottan nagy létszámú: az igazgató mellett (jelenleg helyettes-igazgató, svájci francia közgazdász), egy főelemzőből (észt szociológusból) és két tudományos kutatóból (egy francia-amerikai politológusból és egy magyar jogászból) áll. A négy tudományos kutató munkáját hat fős személyzet egészíti ki. A tíz ember által a működés elmúlt két évében elért eredmények a közmondás igazságát bizonyítják: „Kicsi a bors, de erős”.

Az 1996 decemberében ünnepélyesen megnyitott (de teljes létszámban és erővel csak 1997 októbere óta működő) intézet, rohamos gyorsasággal vált ismertté a nemzetközi fórumok és a kisebbségi szervezetek körében. Már az első próbálkozások is sikeresnek bizonyultak: a moldáviai transznisztriai konfliktus kezelését célzó szemináriumon sikerült egy asztalhoz ültetni és közös munkára serkenteni (ajánlások elfogadása) a szemben álló felek jeles képviselőit.

Az észtországi integrációs problémákkal és kisebbségi kérdésekkel foglalkozó szemináriumunkra szintén

az éles viták, de a közösen elfogadott alapelvek (ajánlások) voltak jellemzőek. A korzikai kisebbségi kérdés kezelése érzékeny pontokat érint – így az ottani problémákat az Aland-szigetek és Korzika státuszának összevetésével igyekeztünk felszínre hozni. A korzikai kisebbségi képviselők, szakértők az Aland-szigeteken ismerkedhettek ezen autonómiamodell életképességével. A kisebbségek valóságos és hatásos politikai részvételét célzó szemináriumunk az ENSZ Kisebbségi Munkacsoportja számára fogalmazott meg általános jellegű ajánlásokat, amelyek annak soron következő, májusi ülésén nyernek majd hivatalos formát.

Az Európa Tanács Kisebbségi Keretegyezményének alkalmazásáról tartott nemzetközi konferenciánk több mint nyolcvan szakembert és politikust vonzott Flensburgba tavaly júniusban. Az akkor elfogadott ajánlások a Keretegyezmény Alkalmazását monitorizáló Tanácsadó Testület működési rendjében tükröződnek vissza.

Az intézetnek számos publikációja van: részben hosszabb terjedelmű szakmunkák, részben rövidebb tanulmányok, de a szemináriumok és konferenciák összefoglalóit, anyagait közre adta.

Internetes honlapunk (<http://www.ecmi.de>) nemcsak a belső ügyek iránt érdeklődők számára lehet érdekes. A kisebbségkutatás számára értékes adatokat tartalmazó honlapokhoz létesítettünk direkt kapcsolatot. Így gyorsan és részletesen hívhatók le az alapinformációk.

Az elsősorban az itt dolgozók és az intézetet személyesen felkereső kutatók használatára szánt könyvtárunk is napról napra bővül. Különbőféle megkeresésre gyakran küldünk postán is anyagot.

Egyre többször van erre igény a nemzetközi szervezetek, illetve kormányok részéről. Hol az Európai Unió valamelyik osztályának kell gyorsan háttéranyagot biztosítanunk, hol valamelyik kormány külügyminisztériumát kell tájékoztatnunk a legutóbbi fejleményekről a nemzetközi kisebbségvédelem területén. A munka érdekes, és ameddig a visszajelzések kedvezőek, a tervek biztatóak, a kis csapat nem ismer fáradtságot.

Dr. Gál Kinga

az ECMI tudományos munkatársa